

Abstrakt

Název: Analýza samoléčení antibiotiky v Kosovu

Student: Ardita Veseli

školitel: Prof. PharmDr. Jiří Vlček, Ph.D.

školitel specialista: Mgr. T. Belkina

Katedra sociální a klinické farmacie, Farmaceutická fakulta, Karlova Univerzita, Hradec Králové

Úvod: Samoléčení je definováno jako činnost, při které je prováděna laická léčba u laicky diagnostikovaných symptomů nebo nemocí, nebo intermitentní nebo chronické užití léků předepsané pro jinou diagnózu nebo symptom než je nyní užíván. Samoléčba antibiotiky se rozumí laické užití těchto léčiv bez předchozí konzultace s lékařem. Jejich zdrojem je nákup ve veřejné lékárně, zbytky z předchozí farmakoterapie, velmi často je doporučena z řad příbuzných, přátel a sousedů. Antibiotika jsou považována za významné léky, protože jsou schopny eradikovat mikroby. Jejich nevhodné užití však může zvýšit riziko mikrobiální rezistence. Mikrobiální rezistence se zdá v současnosti jedním ze základních problémů zdravotnictví.

Cíl: Hlavním cílem teoretické části je popis stavu samoléčení antibiotiky ve světě, faktory, které jej ovlivňují a komplikace spojené s tímto druhem léčby. Dále je zpracována literatura týkající se faktorů ovlivňující antibiotickou rezistenci, nové diagnostické metody u infekčních onemocnění a popsány jsou i základní strategie léčby antibiotiky. V experimentální práci je hlavním cílem analyzovat frekvenci a důvody k samoléčbě antibiotiky u vybrané populace Kosova.

Metody: Hledání v literárních zdrojích bylo provedeno v PUBMED a k hledání byly využity tato klíčová slova: „antibiotics; drug consumption; resistance; self-medication“. Po validaci dotazníku, byl tento použit u 300 respondentů, návštěvníků lékárny v Prištině a ti jej sami vyplnili. Data pacientů byly sbírány v periodě dvou týdnů.

Výsledky: Prevalence samoléčby antibiotiky byla vysoká – u této skupiny 70,7% respondentů připustilo užití antibiotik. Nejčastějším zdrojem bylo předchozí užití stejného antibiotika v minulosti. Nejčastějším důvodem pro nákup antibiotika byl kašel (18,1%), poškození ledvin (17,3%) a chřipka (14,6%) následovány gastroenterologickými a gynekologickými záněty (obě po 12,2%). Na druhé straně 70,3% mají zásoby antibiotika doma, 58,3% vykazovalo nízké

znalosti týkající se antibiotické rezistence a 50,7% neví, že antibiotika poškozují mikrobiom pacienta ve střevě. Naproti tomu 63% respondentů se domnívá, že je nutno dokončit antibiotickou kůru a 55,7% se obává alergie a dalších nežádoucích účinků antibiotik. Byly nalezeny rozdíly v chuti se samoléčit – preferenčně u mladších věkových skupin a u nemocných s nižším vzděláváním.

Závěry: Neracionální užití a nadužívání antibiotik je problém Kosova i přes to, že zvyšují rezistenci bakterií a vedou k nežádoucím účinkům. Z našich výsledků se zdá, že používání antibiotik k samoléčbě je v Kosovu běžné. Možná by dobře cílená edukační kampaň zaměřená na antibiotickou rezistenci a správné užívání antibiotik mohla snížit jejich nevhodné užívání.